ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ
ବନାମ
ଶରତ ଚନ୍ଦ୍ର ସାହୁ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ
ଅକ୍ଟୋବର ୪, 1996
[କୁଲଦୀପ ସିଂହ ଏବଂ ଏସ୍. ସାଘିର ଅହମ୍ମଦ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ]

ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡ ସଂହିତା, 1860 :

ଧାରା 494 ଏବଂ ଧାରା 498A - ଦ୍ୱିବିବାହ ଏବଂ ଯୌତୁକ ନିର୍ଯ୍ୟାତନା - ମହିଳା କମିସନ ପତ୍ନୀଙ୍କ ଅଭିଯୋଗକୁ ପୁଲିସ ନିକଟକୁ ପଠାଇଛନ୍ତି - ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଧାରା 494 ଏବଂ 498A ଅଧୀନରେ ମାମଲା ପଞ୍ଜୀକୃତ ହୋଇଛି ଏବଂ ଆରୋପ ପତ୍ର ଦାଖଲ କରାଯାଇଛି - ଉପ ବିଭାଗୀୟ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ 482 ସିଆର୍.ପି.ସି. ଅଧୀନରେ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏକ ଆବେଦନ ଉପରେ ଅଭିଯୋଗ ଗଠନ କରିଥିଲେ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହା କହି ଆଇ.ପି.ସି.ର ଧାରା 494 ଅଧୀନରେ ଥିବା ଅଭିଯୋଗକୁ ରଦ୍ଦ କରିଦେଇଥିଲେ ଯେ ଯେହେତୁ ପତ୍ନୀ ନିଜେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବେ ଧାରା 494 ଅଧୀନରେ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ କରିନଥିଲେ, ତେଣୁ ଏହାର ସଂଜ୍ଞାନ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇ ପାରିନଥାନ୍ତା - ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଗଲା, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ଅଭିଯୋଗକୁ ରଦ୍ଦ କରିବାରେ ତ୍ରୁଟି କଲେ - ସେହି ପରିସରରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟକୁ ବାତିଲ କରିଦିଆଯାଇଛି - ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ଏହି ମାମଲା ସହିତ ଆଗକୁ ବଢ଼ିବେ ।

ଫୌଜଦାରୀ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ସଂହିତା, 1973 :

ଧାରା 155 (4) ଏବଂ 198 (1) – ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟଯୋଗ୍ୟ ଏବଂ ଅଣ-ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟଯୋଗ୍ୟ ଅପରାଧର ତଦନ୍ତ - ମହିଳା ଆୟୋଗ ଆଇ. ପି. ସି. ର ଧାରା 494 ଏବଂ 498A ଅଧୀନରେ ଅପରାଧ ପାଇଁ ତାଙ୍କ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ପତ୍ନୀଙ୍କ ଅଭିଯୋଗକୁ ପୋଲିସ ନିକଟକୁ ପଠାଇଛନ୍ତି - ପୋଲିସ ଆରୋପିତ ଅପରାଧଗୁଡ଼ିକର ତଦନ୍ତ କରିଥିଲା ଏବଂ ଉଭୟ ଦଫାରେ ଆରୋପ ପତ୍ର ଦାଖଲ କରିଥିଲା - ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଗଲା, ଯଦି ପୋଲିସକୁ ରିପୋର୍ଟ କରାଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟ ଉଭୟ ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟଯୋଗ୍ୟ ଏବଂ ଅଣ-ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟଯୋଗ୍ୟ ଅପରାଧ ପ୍ରକାଶ କରେ,ତେବେ ପୋଲିସ ଉଭୟ ଅପରାଧର ଅନୁସନ୍ଧାନରେ ଏହାର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ପରିସର ମଧ୍ୟରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ କାରଣ ଧାରା 155 ର ଉପ-ଧାରା (4) ରେ ପ୍ରଣୟନ ହୋଇଥିବା ଆଇନଗତ କଳ୍ପିତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଅଣ-ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟଯୋଗ୍ୟ ମାମଲାକୁ ସେହି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟଯୋଗ୍ୟ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବ ।

ପ୍ରେବିନ୍ ଚନ୍ଦ୍ର ମୋଦି ବନାମ ଏମ୍.ପି. ରାଜ୍ୟ, **ଏ.ଆଇ.ଆର୍. (1965) ଏସ୍.ସି. 1185 ଉପରେ ନିର୍ଭର କରାଯାଇଲା ।**

ଫୌଜଦାରୀ ଆବେଦନ ଅଧିକାରିତା : ଫୌଜଦାରୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 768/1996 ।

ସିଆରଏଲ. ଏମ୍.ସି. ସଂଖ୍ୟା 1169/1994 ରେ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ତା 3.5.95 ରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଜନ କଲ୍ୟାଣ ଦାସ ।

ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସତ୍ୟପାଲ ଖୁଶାଲ ଚାନ୍ଦ ପାସି ।

ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିମ୍ନଲିଖିତ ଆଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା :

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଏସ୍. ସାଘିର ଅହମ୍ମଦ, ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା-1 ହେଉଛନ୍ତି ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା-2ଙ୍କ ସ୍ୱାମୀ, ଯିଏ ମହିଳା ଆୟୋଗଙ୍କ ନିକଟରେ ଲିଖିତ ଭାବେ ଅଭିଯୋଗ କରିଥିଲେ ଯେ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା-1 ଦ୍ୱିତୀୟ ବିବାହ ଚୁକ୍ତି କରିଥିଲେ ଏବଂ ତେଣୁ ଆଇ.ପି.ସି.ର ଧାରା 494 ଅନୁଯାୟୀ ଦଣ୍ଡନୀୟ ଅପରାଧ କରିଥିଲେ । ଏହା ମଧ୍ୟ ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ତାଙ୍କ ସହିତ ବିବାହ ପରଠାରୁ, ସେ ତାଙ୍କୁ ଟଙ୍କା ଦେବାକୁ ଦାବି କରିଆସୁଥିଲେ ଯାହା ତାଙ୍କୁ ହଇରାଣ କରିଥିଲା ଏବଂ ଆଇ.ପି.ସି. ର ଧାରା 498A ଅନୁଯାୟୀ ଦଣ୍ଡନୀୟ ଅପରାଧ କରିଥିଲା, ଯେଉଁଥିପାଇଁ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଦଣ୍ଡନୀୟ ଥିଲେ ।

2. ମହିଳା ଆୟୋଗ ଏହି ଅଭିଯୋଗକୁ ପୋଲିସ ଷ୍ଟେସନକୁ ପଠାଇଥିଲେ ଯେଉଁଠାରେ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1ଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଜି.ଆର୍. ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା 418/1993 ପଞ୍ଜୀକୃତ ହୋଇଥିଲା । ପୋଲିସ ଏହି ମାମଲାର ତଦନ୍ତ କରିଥିଲା ଏବଂ ଆନନ୍ଦପୁର ଉପ-ବିଭାଗୀୟ ନ୍ୟାୟିକ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଏକ ଆରୋପ ପତ୍ର ଦାଖଲ କରିଥିଲା, ଯିଏ ଆରୋପ ପତ୍ର ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିବା ପରେ ଆଇ.ପି.ସି. ର ଧାରା 498A ଏବଂ ଧାରା 494 ଅନୁଯାୟୀ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1ଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଦୋଷାରୋପ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିଲେ ।

3. ଆନନ୍ଦପୁର ଉପ-ବିଭାଗୀୟ ନ୍ୟାୟିକ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଭିଯୋଗ ଦ୍ୱାରା କ୍ଷୁବ୍ଧ ହୋଇ, ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1, ତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଏବଂ ଗଠନ କରାଯାଇଥିବା ଅଭିଯୋଗକୁ ରଦ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ଫୌଜଦାରୀ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ସଂହିତା (ସଂକ୍ଷେପରେ, ସଂହିତା) ର ଧାରା 482 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆବେଦନ (ଫୌଜଦାରୀ ବିବିଧତା ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା 1169/94) ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହାର ତା 3.5.95 ରିଖର ଆକ୍ଷେପିତ ରାୟ ଦ୍ୱାରା ଏହି ଆବେଦନକୁ ଆଂଶିକ ଭାବେ ଏହି ତଥ୍ୟ ସହିତ ଅନୁମତି ଦେଇଥିଲେ ଯେ ଯେହେତୁ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 2 ନିଜେ ଆଇ.ପି.ସି.ର ଧାରା 494 ଅନୁଯାୟୀ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବେ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ କରିନଥିଲେ, ତେଣୁ ସଂହିତାର ଧାରା 198 (1) ରେ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହାର ସଂଜ୍ଞାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ ପାରିନଥାନ୍ତା । ଫଳସ୍ୱରୂପ, ଆଇ.ପି.ସି.ର ଧାରା 494 ଅନୁଯାୟୀ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଭିଯୋଗକୁ ରଦ୍ଦ କରିଦିଆଯାଇଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଆଇ.ପି.ସି.ର ଧାରା 498A ଅନୁଯାୟୀ ଅଭିଯୋଗକୁ ବଜାୟ ରଖାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 482 ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନକୁ ସେହି ଅନୁସାରେ ଖାରଜ କରିଦିଆଯାଇଥିଲା ।

4. ଏହି ରାୟକୁ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଆପତ୍ତି କରାଯାଇଛି । ଆମେ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବିଦ୍ୱାନ ଅଧିବକ୍ତାଙ୍କୁ ଶୁଣିଛୁ ।

5. ଆଇ.ପି.ସି. ର ଧାରା 494 ଅନୁଯାୟୀ ଅଭିଯୋଗକୁ ରଦ୍ଦ କରିବା ସହିତ ଜଡ଼ିତ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୁଲ ଏବଂ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ବୈଧାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଜ୍ଞତା ଉପରେ ଆଧାରିତ ।

6. ସଂହିତାରେ ସଂଲଗ୍ନ ହୋଇଥିବା ପ୍ରଥମ ଅନୁସୂଚୀ ସୂଚିତ କରେ ଯେ ଆଇ.ପି.ସି.ର ଧାରା 494 ଅନୁଯାୟୀ ଅପରାଧ ଅଣ- ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟଯୋଗ୍ୟ ଏବଂ ଜାମିନ ଯୋଗ୍ୟ । ତେଣୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ପୋଲିସ ଏହି ଅପରାଧକୁ ସଂଜ୍ଞାନ କରିପାରିଲା ନାହିଁ ଏବଂ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

7. ଧାରା 198 ର ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଅଂଶ ଯାହା ବିବାହ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅପରାଧ ପାଇଁ ମକଦ୍ଦମା ପରିଚାଳନା ନିମ୍ନମତେ ପ୍ରଦାନ କରେ :

"*198.ବିବାହ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅପରାଧ ପାଇଁ ମକଦ୍ଦମା* । (1) ଅପରାଧ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟଥିତ କିଛି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଅଭିଯୋଗ ବ୍ୟତୀତ କୌଣସି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡ ସଂହିତା (1860 ର 45) ର ଅଧ୍ୟାୟ XX ଅନୁଯାୟୀ ଦଣ୍ଡନୀୟ ଅପରାଧକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବେ ନାହିଁ :

ପରନ୍ତୁ --

(a) ଯଦି ଏପରି ବ୍ୟକ୍ତି ଅଠର ବର୍ଷରୁ କମ୍ ବୟସର ହୁଅନ୍ତି, କିମ୍ବା ଜଣେ *ବୋଧଶକ୍ତିହୀନ କିମ୍ବା ପାଗଳ*, କିମ୍ବା ଅସୁସ୍ଥତା କିମ୍ବା ଦୁର୍ବଳତା ହେତୁ ଅଭିଯୋଗ କରିବାକୁ ଅସମର୍ଥ ହୁଅନ୍ତି, କିମ୍ବା ଜଣେ ମହିଳା, ଯିଏ ସ୍ଥାନୀୟ ରୀତିନୀତି ଏବଂ ଶିଷ୍ଟାଚାର ଅନୁଯାୟୀ ସର୍ବସାଧାରଣରେ ହାଜର ହେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ, ଅନ୍ୟ କେହି ବ୍ୟକ୍ତି, ନ୍ୟାୟାଳୟର ଅନୁମତି ସହିତ, ତାଙ୍କ ତରଫରୁ ଅଭିଯୋଗ କରିପାରିବେ;

(b) ଯେଉଁଠାରେ ଏପରି ବ୍ୟକ୍ତି ସ୍ୱାମୀ ଅଟନ୍ତି ଏବଂ ସେ ସଂଘର କୌଣସି ସଶସ୍ତ୍ର ବାହିନୀରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି, ଯେଉଁ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ତାଙ୍କ କମାଣ୍ଡିଂ ଅଫିସରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଛି, ଯାହା ତାଙ୍କୁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବେ ଅଭିଯୋଗ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ କରିବା ପାଇଁ ଅନୁପସ୍ଥିତିର ଅନୁମତି ପାଇବାରେ ବାଧା ଦେଇଥାଏ, ଉପଧାରା (4) ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାଧିକୃତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ତାଙ୍କ ତରଫରୁ ଅଭିଯୋଗ କରିପାରିବେ ।

(c) ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡ ସଂହିତା (1860 ର 45) ର ଧାରା 494 କିମ୍ବା ଧାରା 495 ଅନୁଯାୟୀ ଦଣ୍ଡନୀୟ ଅପରାଧ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟଥିତ ବ୍ୟକ୍ତି ପତ୍ନୀ ଥିଲେ, ତାଙ୍କ ତରଫରୁ ତାଙ୍କ ପିତା, ମାତା, ଭଉଣୀ, ପୁଅ କିମ୍ବା ଝିଅ କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ପିତା କିମ୍ବା ମାତାଙ୍କ ଭାଇ କିମ୍ବା ଭଉଣୀ (କିମ୍ବା, ନ୍ୟାୟାଳୟର ଅନୁମତି ସହିତ, ରକ୍ତ, ବିବାହ କିମ୍ବା ପୋଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ସହ ଜଡିତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି) ଅଭିଯୋଗ କରିପାରିବେ ।

(2)...

(3)...

(4)...

(5)..

(6)...

(7)..."

8. ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡ ସଂହିତାର ଅଧ୍ୟାୟ XX ଅନୁଯାୟୀ ଦଣ୍ଡନୀୟ ଅପରାଧକୁ ସଂଜ୍ଞାନକୁ ନେବା ପାଇଁ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ପାଇଁ ନିଷେଧ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିଛି । ତେବେ, ଯଦି ଅପରାଧ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟଥିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଏ, ତେବେ ହିଁ ଦାବି ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରିବ । ଉପଧାରା (i) ର ପ୍ରାବଧାନ ସହିତ ସଂଲଗ୍ନ ଖଣ୍ଡ (c) ରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି ଯେ, ଯଦି ଜଣେ ପୀଡ଼ିତ ବ୍ୟକ୍ତି ପତ୍ନୀ ହୋଇଥାନ୍ତି, ତେବେ ତାଙ୍କ ତରଫରୁ ତାଙ୍କ ପିତା, ମାତା, ଭାଇ, ଭଉଣୀ, ପୁଅ କିମ୍ବା ଝିଅ କିମ୍ବା ସେଥିରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଅନ୍ୟ ସମ୍ପର୍କୀୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଇପାରିବ, ଯେଉଁମାନେ ରକ୍ତ, ବିବାହ କିମ୍ବା ପୋଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ସହ ସମ୍ପର୍କିତ ।

9. ଖଣ୍ଡ (c) ରେ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ କହିଛନ୍ତି ଯେ ଯେହେତୁ ପତ୍ନୀ ନିଜେ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ କରିନାହାଁନ୍ତି ଏବଂ ମହିଳା ଆୟୋଗ ପୋଲିସ ନିକଟରେ ଅଭିଯୋଗ କରିଛନ୍ତି, ଆନନ୍ଦପୁର ଉପ ବିଭାଗୀୟ ନ୍ୟାୟିକ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ଏହି ଅପରାଧକୁ ଆଇନଗତ ଭାବରେ ସଂଜ୍ଞାନ ଦେଇପାରିବେ ନାହିଁ । ଏହି ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା ସମୟରେ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଭୁଲି ଯାଇଥିଲେ ଯେ ଅନ୍ୟ ଅପରାଧ ଯଥା ଆଇ.ପି.ସି. ଧାରା 498A ଅନୁଯାୟୀ ଅପରାଧ ଏକ ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅପରାଧ ଏବଂ ପ୍ରଥମ ସୂଚନା ଦେଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ନିର୍ବିଶେଷରେ ପୋଲିସ ଏହି ଅପରାଧକୁ ସଂଜ୍ଞାନକୁ ନେବାକୁ ହକଦାର । ଧାରା 155 ରେ ଏହା ନିମ୍ନମତେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି : -

> "*155.ଅଣ-ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟଯୋଗ୍ୟ ମାମଲା ଏବଂ ଏହିପରି ମାମଲାର ତଦନ୍ତ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସୂଚନା ।* - (1) ଯେତେବେଳେ ଏକ ଅଣ-ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟଯୋଗ୍ୟ ଅପରାଧର ଷ୍ଟେସନର ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ସଂଗଠିତ ଏକ ଥାନା ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ସୂଚନା ଦିଆଯାଏ, ସେତେବେଳେ ସେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଫର୍ମରେ ଏପରି ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରଖାଯିବାକୁ ଥିବା ଏକ ପୁସ୍ତକରେ ତଥ୍ୟର ଉପାଦାନକୁ ସାମିଲ କରିବେ କିମ୍ବା ସାମିଲ କରାଇବେ ଏବଂ ସୂଚନାଦାତାକୁ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଇବେ ।
>
> (2) ଏପରି ମାମଲାର ବିଚାର କରିବା କିମ୍ବା ବିଚାର ପାଇଁ ମାମଲା ଦାୟର କରିବାର କ୍ଷମତା ଥିବା ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ଆଦେଶ ବିନା କୌଣସି ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀ ଏକ ଅଣ-ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟ ମାମଲାର ତଦନ୍ତ କରିବେ ନାହିଁ ।

(3) ଏପରି ଆଦେଶ ଗ୍ରହଣ କରୁଥିବା ଯେ କୌଣସି ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀ ଏକ ପୋଲିସ ଷ୍ଟେସନର ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ଜଣେ ଅଧିକାରୀ ଭାବରେ ଏକ ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟଯୋଗ୍ୟ ମାମଲାରେ ତଦନ୍ତ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସମାନ କ୍ଷମତା (ୱାରେଣ୍ଟ ବିନା ଗିରଫ କରିବାର କ୍ଷମତା ବ୍ୟତୀତ) ପ୍ରୟୋଗ କରିପାରିବେ ।

(4) ଯେଉଁଠାରେ ଏକ ମାମଲା ଦୁଇଟି କିମ୍ବା ଅଧିକ ଅପରାଧ ସହିତ ଜଡିତ, ଯେଉଁଥିରୁ ଅତିକମରେ ଗୋଟିଏ ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟଯୋଗ୍ୟ, ଅନ୍ୟ ଅପରାଧଗୁଡିକ ଅଣ-ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟଯୋଗ୍ୟ ହେବା ସତ୍ତ୍ୱେ ମାମଲାଟି ଏକ ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟଯୋଗ୍ୟ ମାମଲା ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବ ।''

10. ଏହି ଧାରାର ଉପଧାରା (4) ରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଛି ଯେ, ଯେଉଁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମାମଲାଟି ଦୁଇଟି ଅପରାଧ ସହ ଜଡ଼ିତ, ଯେଉଁଥିରୁ ଗୋଟିଏ ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟଯୋଗ୍ୟ, ସେହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅନ୍ୟ ଅପରାଧ କିମ୍ବା ଅପରାଧ ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟଯୋଗ୍ୟ ନ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ମାମଲାଟି ଏକ ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟଯୋଗ୍ୟ ମାମଲା ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବ ।

11. ଉପଧାରା (4) ଏକ ଆଇନଗତ କଳ୍ପନା ସୃଷ୍ଟି କରେ ଏବଂ ଏହା ବ୍ୟବସ୍ଥା କରେ ଯେ ଯଦିଓ ଏକ ମାମଲାରେ ଅନେକ ଅପରାଧ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇପାରେ ଯାହା ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟଯୋଗ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟଗୁଡିକ ନୁହଁନ୍ତି, କେବଳ ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟଯୋଗ୍ୟ ଅପରାଧର ତଦନ୍ତ କରିବା ଏବଂ ଅଣ-ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟଯୋଗ୍ୟ ଅପରାଧକୁ ବାଦ ଦେବା ପାଇଁ ପୋଲିସର ସ୍ୱାଧୀନତା ରହିବ ନାହିଁ । ଯେହେତୁ ସମଗ୍ର ମାମଲା (ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟଯୋଗ୍ୟ ଏବଂ ଅଣ-ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟଯୋଗ୍ୟ ଅପରାଧ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ) ଏକ ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟଯୋଗ୍ୟ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯିବ, ତେଣୁ ପୋଲିସ ପାଖରେ ସମଗ୍ର ମାମଲାର ତଦନ୍ତ କରିବା ଏବଂ ସମସ୍ତ ଅପରାଧ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏକ ଆରୋପ ପତ୍ର ଦାଖଲ କରିବା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବିକଳ୍ପ ନଥିଲା, ଉଭୟ ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟଯୋଗ୍ୟ କିମ୍ବା ଅଣ-ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟଯୋଗ୍ୟ, ପରନ୍ତୁ ଅନୁସନ୍ଧାନ ସମୟରେ ପୋଲିସ ଦ୍ୱାରା ଏହା ଜଣାପଡ଼େ ଯେ ପ୍ରଥମ ଦୃଷ୍ଟିଗତରେ, ଅପରାଧଗୁଡିକ ସଂଘଟିତ ହୋଇଥିବା ପରି ଦେଖାଯାଏ।

12. ଧାରା 155 ର ଉପଧାରା (4) ହେଉଛି ଏକ ନୂତନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଯାହା 1973 ରେ ସଂହିତାରେ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇଥିଲା । ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ବିନା ଅନୁମତିରେ ପୋଲିସ ଦ୍ୱାରା ଅଣ-ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟଯୋଗ୍ୟ ଅପରାଧର ତଦନ୍ତ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିବାଦକୁ ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ଏହା କରାଯାଇଥିଲା । ବୈଧାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ, ସଠିକ୍ ଏବଂ ସ୍ପଷ୍ଟ ଏବଂ ଉପଧାରା (4) ରେ ବ୍ୟବହୃତ ଭାଷାରେ କୌଣସି ଅସ୍ପଷ୍ଟତା ନାହିଁ । ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ଯଦି ପୋଲିସକୁ ରିପୋର୍ଟ କରାଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟ ଉଭୟ ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟଯୋଗ୍ୟ ଏବଂ ଅଣ-ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟଯୋଗ୍ୟ ଅପରାଧକୁ ପ୍ରକାଶ କରେ, ତେବେ ପୋଲିସ ଉଭୟ ଅପରାଧର ତଦନ୍ତ କରିବାରେ ଏହାର କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ ପରିସର ମଧ୍ୟରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ କାରଣ ଉପଧାରା (4) ରେ ପ୍ରଣୟନ ହୋଇଥିବା ଆଇନଗତ ପରିକଳ୍ପନା ପ୍ରଦାନ କରେ ଯେ ଅଣ-ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟଯୋଗ୍ୟ ମାମଲା ମଧ୍ୟ ସେହି ପରିସ୍ଥିତିରେ ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟଯୋଗ୍ୟ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯିବ ।

13. *ପ୍ରେବିନ୍ ଚନ୍ଦ୍ର ମୋଦି ବନାମ ଏମ୍.ପି. ରାଜ୍ୟ,* ଏ.ଆଇ.ଆର୍. (1965) ଏସ୍.ସି. 1185 ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ରାୟ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଏକ ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟଯୋଗ୍ୟ ଅପରାଧର ତଦନ୍ତ କରିବା ଏବଂ ଏଥିପାଇଁ ଏକ ଆରୋପ ପତ୍ର ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା ସମୟରେ, ସେହି ତଥ୍ୟରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ କୌଣସି ଅଣ-ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟଯୋଗ୍ୟ ଅପରାଧର ତଦନ୍ତ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଆରୋପ ପତ୍ରରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବାକୁ ପୋଲିସକୁ ବାରଣ କରାଯାଇ ନାହିଁ ।

14. ତେଣୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆଇ.ପି.ସି. ର ଧାରା 494 ଅନୁଯାୟୀ ଅଭିଯୋଗକୁ ରଦ୍ଦ କରିବାରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ତ୍ରୁଟି କରିଥିଲେ, ଯେ ଧାରା 198 (1) ର ଖଣ୍ଡ (c) ସର୍ତ୍ତ ଆଧାରରେ ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟ ସେହି ଅପରାଧକୁ ସଂଜ୍ଞାନକୁ ନେଇପାରିବେ ନାହିଁ ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପତ୍ନୀ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ନିକଟ ସମ୍ପର୍କୀୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ କରାଯାଇ ନାହିଁ ।

15. ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟ ତ୍ରୁଟିପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିବାରୁ ଏହାକୁ ବାତିଲ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଫଳସ୍ୱରୂପ ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି । ଆଇ.ପି.ସି.ର ଧାରା 494 ଅନୁଯାୟୀ ଅଭିଯୋଗକୁ ବାତିଲ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ 1995 ମସିହା ମେ 3 ତାରିଖରେ ଯେଉଁ ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶ ପାରିତ କରିଥିଲେ, ତାହାକୁ ଖାରଜ କରିଦିଆଯାଇଛି ଏବଂ ମାମଲାର ତ୍ୱରିତ ସମାଧାନ ପାଇଁ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି ।

ଆର୍.ପି. ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଗଲା ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର :

ରଶ୍ମିତା ମୁର୍ମୁ , ଅନୁବାଦିକା,
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ , କଟକ ।